

Handläggare
Margareta Bergh**Till**
Trafiknämnden
2025-06-12

Stockholm stads kemikalieplan 2025-2031. Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden beslutar att överlämna trafikkontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Gunilla Glantz
FörvaltningschefLena Lien
AvdelningschefLaurence Brännström
Enhetschef

Remissen

Stockholm stads kemikalieplan 2025-2031 har remitterats av kommunstyrelsen. Trafiknämnden har ombetts avge sitt yttrande över remissen senast 2025-06-23.

Stockholms stads kemikalieplan syftar till att skapa ett giftfritt Stockholm till år 2030, i linje med stadens miljömål för att förebygga prioriterade risker för människors hälsa och minska miljöbelastningen. Särskilt fokus ges till kemikalier med potentiellt hormonstörande effekter och exponering av känsliga grupper som t.ex. barn, unga och gravida.

Planen konkretiserar hur stadens olika verksamheter ska arbeta inom planens sju olika åtgärdsområden för att bidra till delmål *Minskad användning och spridning av skadliga ämnen* och mål 6 i miljöprogram 2030, "Ett giftfritt Stockholm". Delmålet innebär att staden ska minska den egna användningen och verka för ökad medvetenhet om skadliga ämnen hos stockholmare och näringsliv.

Trafikkontoret
EkonomiavdelningenFleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon
Växel 08-508 27 200
margareta.bergh@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Prioriterade områden är bland annat byggmaterial-och produkter, växtskyddsmedel, kemiska produkter och varor för att undvika ämnen som PFAS, ftalater, bisfenoler samt att minska spridningen av mikroplaster, nu som ett eget ämnesområde.

Kemikaliearbetet är komplext och kräver information om risker för miljö och hälsa och som i nuläget saknas för många ämnen i tillräcklig omfattning, vilket synliggör betydelsen av stöd från t ex Kemikaliecentrum som inrättades 2015 för stadens kemikaliearbete.

Planen synliggör stadens övergripande arbete avseende kartläggning och expertis hos Kemikaliecentrum samt miljöförvaltningens ansvar för tillsyn, kontroll och övervakning av kemikalier och miljögifters spridning. Syftet är att försöka bedöma exponering och effekter på hälsa och miljö samt källspårning för rätt åtgärder.

Kemikaliecentrums uppföljning av kemikalieplanens genomförande sker i samband med halvtidsuppföljning av miljöprogrammet 2027 och bygger på redovisningen från nämnder/bolag i ansvar för åtgärder och framtagna indikatorer. Vid behov kan revideringar behöva göras av kemikalieplanen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret.

Trafikkontorets synpunkter

Trafikkontoret ser positivt på den reviderade kemikalieplanen som synliggör stadens omfattande arbete med kemikaliefrågan. Planen och dess åtgärder är central i stadens arbete för att nå ambitionerna för miljö- och klimatmålen men kräver rutiner, resurser och expertis hos en beställande förvaltning i bedömning av risker, godkännande, avvikelshantering samt i arbetet att hitta alternativ om det går.

De sju åtgärdsområdena träffar trafikkontorets breda uppdrag inom anläggnings-, drift-och underhållsentreprenader omfattande bygg- och anläggningsmaterial, kemiska produkter, växtskyddsmedel, tillståndsverksamhet, egenkontroll och miljöövervakning, samt ansvar för klottersanering och förorenade områden.

Tillsyn, löpande dialog och samarbete med miljöförvaltningen sker för delar av trafikkontorets egenkontroll.

Kemikaliefrågan är komplex och enhetliga ställningstagande i enskilda projekt är en viktig del i det operativa arbetet. Avvägningar med hänsyn till olika ekonomiska konsekvenser på kort och lång sikt kan vara utmanande, t ex när alternativa kemikalier inte kan ersätta den funktion som efterfrågas.

Trafikkontoret
Ekonomiavdelningen

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon
Växel 08-508 27 200
margareta.bergh@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Trafikkontoret har följande synpunkter på kemikalieplanen samt några förslag för att stärka dess genomförande:

Trafikkontoret anser att det bör förtydligas att staden genom att göra medvetna val också bidra till minskade utsläpp och exponering där varor och material produceras, t ex genom att ställa drivande och skärpta krav vid inköp och upphandling.

Kontoret saknar också ett resonemang om kvalitetsaspekter kopplat till anläggningars och byggnaders livslängd, i förhållande till kortsiktiga, förhållandevis mindre skadliga produkter och material, bör ingå i planen. Detsamma gäller ett resonemang för konsekvenser av planen.

Trafikkontoret föreslår att rubrik Upphandling och inköp rubriceras till *Inköp och upphandling*. Detta för att spegla reviderat *Program för inköp* som tydligare synliggör inköps strategiska betydelse och där upphandling och kategoristyrning är verktyg i inköpsarbetet. Att ställa relevanta krav på kemikalier och alternativ med upphandling som verktyg är en viktig del i kemikaliarbetet.

Implementering och planerad deluppföljning

En deluppföljning av kemikalieplanen planeras under 2027 och parallellt med uppföljning av Miljöprogram 2030.

Trafikkontoret bedömer att det är angeläget att framtagna mått, data och indikatorer, som ska utvecklas inom miljöprogrammet, harmoniserar med nämnder, förvaltningar och bolags ansvar och verksamheter. Både för att styra mot en ökad samverkan i arbetet och att mer effektivt kunna säkra planens genomförande i genomslag, effekter och bäring på Miljöprogram 2030 och mål för Giftfri miljö, "Ett giftfritt Stockholm."

Tillgång till relevant stöd och expertis behövs för att kunna bra bedömningar och avvägningar. Områden för kunskapsöverföring är t ex uppdaterade gränsdragningslistor och riskbedömningar av kemikalier inom det systematiska arbetsmiljöarbetet, exempel på harmoniserad kravställning och hur uppföljning kan göras för prioriterade utfasnings-riskminskningsämnen samt utveckling och substitutionsarbete med marknadens leverantörer, t ex för köldmedier som innehåller PFAS (3.2)

Planens åtgärdsområden

Som en generell kommentar vill kontoret framhålla att kemikalieplanens olika åtgärdsområden beskrivs på en ojämn nivå, vissa åtgärder beskrivs kortfattat, och med väldigt korta åtgärdsbeskrivningar medan andra beskrivs mer omfattande och mer detaljerat. Om planen ska ge en övergripande bild med tillgång till mer fördjupad information i den digitala publiceringen bedömer kontoret att den behöver balanseras bättre så att de olika avsnitten ligger på samma nivå innehållsmässigt.

Åtgärdsområde 2. Bygg- och anläggningsmaterial

Trafikkontoret ser ett möjligt utvecklingsområde genom att kunna länka Byggvarubedömning (BVB) till andra etablerade förvaltningssystem för dokumentation som används i verksamheten avseende vilka produkter som byggs in och var, t ex dpPower, dpMap, Batman.

Viktiga områden för fördjupad analys är tillämpningar där ytterligare kemikaliekrav bör ställas och förhöjd risk för urlakning, emissioner och spridning av t ex ftalater, koppar, zink och mikroplaster, eller för produkter som innehåller nanomaterial för att ge uppnå viss funktion, vilka behöver vara dokumenterade och spårbara.

Vidare så behöver avsnittet om att inventera, dokumentera och rapportera i Chemsoft utvecklas om när och i vilka avseenden Chemsoft ska användas istället för Byggvarubedömningen, och även i relation till andra vanligt förekommande miljöbedömningssystem, t ex Sunda Hus och BASTA.

Åtgärdsområde 4. Växtskyddsmedel

Trafikkontoret önskar tillägg av mer information om växtskyddsmedel som produktområde, rådande lagstiftning och nationella bestämmelser t ex avseende godkännande och användning från Kemikalieinspektionen om växtskyddsmedel behöver användas.

Åtgärdsområde 7. Särskilt känsliga grupper. Förslag.

Trafikkontoret ser, då kemikaliefrågor och miljöfrågor är komplexa, att en intern obligatorisk introduktionsutbildning för nyanställda och berörd personal om giftfri miljö och stadens miljöprogram skulle kunna vara en åtgärd för att höja kunskapen och medvetenheten i ansvaret att bidra till planens och miljöprogrammets genomförande.

Det kan vara ett sätt att synliggöra och sätta fokus på kemikaliefrågans betydelse genom att utfasning av skadliga ämnen är en förutsättning för en mer cirkulär ekonomi och för att kunna styra mot ett hållbart samhälle miljömässigt, socialt och ekonomiskt.

Kemikaliecentrum skulle kunna anpassa befintligt framtaget utbildningsmaterial mot olika målgrupper på lämpligt sätt och på rätt nivå för att nå ut till olika roller och ansvar och att staden som beställarorganisation agerar kemikaliesmart i beslut och mot avtalade utförare.

Slut

Bilagor

1. Stockholms stads kemikalieplan 2025-2031